VADLĪNIJAS VECĀKIEM
BĒRNU APRŪPES NODROŠINĀŠANAI
Islandē

Saskaņā ar Islandes Bērnu aizsardzības likumu galvenais bērnu aizsardzības mērķis ir nodrošināt, lai bērni tiktu audzināti labvēlīgos apstākļos. Tas jādara, stiprinot ģimenes audzinošo lomu un, ja nepieciešams, piemērojot aizsardzības līdzekļus atsevišķu bērnu aizsardzībai. Jebkāda bērnu aizsardzības darba vadmotīvam vajadzētu būt bērna interesēs. Šī kārtība pastāvīgi tiek uzlabota, tāpēc šīs vadlīnijas neaptver pilnīgi visus noteikumus, un vecākiem bērnu aprūpe vienmēr jāveic ar vislielāko rūpību.

Vecākiem, kuri kopā ar bērniem dodas uz ārzemēm, it īpaši uz ilgu laika posmu, lēmums par aizceļošanu jāpieņem pārdomāti, izvērtējot visus iespējamos riskus, ar kuriem var nākties saskarties pašiem un bērniem.

Ir jāapzinās, ka ārvalstī, tajā skaitā arī Islandē, attiecībā uz iebraucējiem, neatkarīgi no to pilsonības, darbosies attiecīgās ārvalsts, attiecīgi – Islandes likumi. Respektīvi, uz bērnu aprūpi un viņa vecāku tiesībām un pienākumiem attiecas tās valsts normatīvie akti, kurā viņi atrodas.

PADOMI VECĀKIEM AR BĒRNIEM
VAI BĒRNU APRŪPĒTĀJIEM, KĀ VEICINĀT BĒRNA LABKLĀJĪBU UN AUDZINĀT BĒRNU ATBILSTOŠI ISLANDES TIESĪBĀM:

PIRMS IZCEĻOŠANAS

EIROPAS SAVIENĪBA
LATVIJAS REPUBLIKA
PASE

Bērnam un vecākiem ir derīgi **personu apliecinošie dokumenti**;

Pārceļoties uz ilgāku laiku – **ir parakstīts darba līgums, noteikta dzīvesvieta** (parakstīts īres līgums);

Bērnam jau iepriekš ir atrasta piemērota izglītības iestāde, viņš tajā reģistrēts, un nodrošinātas valodas (Islandē oficiālās valodas kā tādas nav, bet faktiski - islandiešu) apgūšanas iespējas;

Apzināta veselības aprūpes iestāde, kurā var vērsties saistībā ar bērna veselību; bērns reģistrēts pie ģimenes ārsta;

Ģimenē ir apzināts radu, draugu vai paziņu atbalsta loks, kas var sniegt atbalstu, ja tāds būs nepieciešams.

BĒRNU APRŪPE UN UZRAUDZĪBA

Saskaņā ar Islandes likumiem par bērnu uzskatāma jebkura persona, kas **nav sasniegusi 18 gadu vecumu**.

Bērniem ir tiesības uz aprūpi un aizsardzību, līdz ar to visām personām, kas iesaistītas bērnu aprūpē un audzināšanā, jāizturas pret bērniem ar cieņu un rūpēm, neviens bērns nekad nedrīkst tikt pakļauts vardarbībai vai citai cieņu pazemojošai attieksmei. Vecākiem uzmanīgi jāizturas pret saviem bērniem un savi audzināšanas un aizgādības pienākumi jāīsteno tā, lai tie vislabāk atbilstu viņu bērna interesēm un vajadzībām. Vecākiem būtu jārūpējas, lai bērni augtu un viņu labklājība tiktu nodrošināta visos aspektos.

Vecāku pienākums ir kopā un individuāli atbalstīt savus bērnus. Bērna atbalstu nodrošina, ņemot vērā vecāku stāvokli un bērna vajadzības. Šis noteikums attiecas arī uz adoptētiem bērniem un vecākiem pēc adopcijas.

Vecākiem ir pienākums uzturēt bērnu līdz 18 gadu vecumam vai arī līdz 20 gadu vecumam, ja jaunietis turpina pilna laika studijas. Ja tiesa konstatē, ka vecāks bērnu vai jaunieti neuztur, tā var noteikt, ka vecākam jāmaksā bērna uzturlīdzekļu maksājumi.

BĒRNU ATSTĀŠANA BEZ UZRAUDZĪBAS

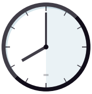

Bērni līdz 12 gadu vecumam pēc pulksten 20.00 drīkst atrasties ārpus mājas tikai pieaugušā pavadībā.

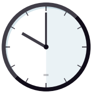

Bērni vecumā no 13 līdz 16 gadiem nedrīkst atrasties ārpus mājas pēc pulksten 22.00, ja vien viņi neatrodas ceļā uz mājām no kāda pasākuma, ko organizē skola, sporta organizācija vai jauniešu klubs. Laikā no 1. maija līdz 1. septembrim bērni var atrasties ārpus mājas divas stundas ilgāk. Šajā gadījumā norādīto vecuma ierobežojumu pamatā ir dzimšanas gads, nevis dzimšanas datums.

Islandes normatīvie **akti nenosaka, no cik gadiem bērns var doties uz skolu viens pats bez pieaugušā pavadības**, tas atkarīgs no vecuma un brieduma pakāpes, kā arī apstākļiem, ar kuriem bērns saskaras vai dzīvo.

VARDARBĪBA ĢIMENĒ

Vardarbība ģimenē ir aizliegta.

Visām personām ir **pienākums ziņot bērnu aizsardzības komitejai, ja** tām ir pamats uzskatīt, ka bērns:

dzīvo **nepieņemamos audzināšanas apstākļos**;

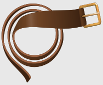

ir **pakļauts vardarbībai** vai citai pazemojošai attieksmei;

atrodas savas **dzīvības** vai attīstības **apdraudošos apstākļos**.

Ikvienam ir pienākums informēt bērnu aizsardzības komiteju arī, ja ir pamats uzskatīt, ka topošās mātes nepieņemamā vai bīstamā dzīvesveida dēļ tiek apdraudēta nedzimuša bērna veselība vai dzīvība, piemēram, ļaunprātīga alkohola vai narkotiku lietošana, kā arī gadījumā, kad topošā māmiņa ir pakļauta vardarbībai, vai ir pamats aizdomām, ka topošā māte ir pakļauta vardarbībai, vai notiek jebkāds tamlīdzīgs starpgadījums.

Vardarbība tiek definēta kā darbība no vecāku vai citas personas puses, kas rada kaitējumu vai var kaitēt bērna attīstībai.

VARDARBĪBU IEDALA:

EMOCIONĀLA VARDARBĪBA

Vecāks vai cita persona pazemo bērnu, bērns ir liecinieks vardarbībai ģimenē vai ļaunprātīgai uzvedībai. Bērnam tiek izrādīta negatīva vai pazemojoša attieksme, vai arī bērns tiek pazemots. Tiek dotas bērnam nereālas cerības, ņemot vērā bērna vecumu un brieduma pakāpi.

FIZISKA VARDARBĪBA

ja bērns tiek apzināti pakļauts fiziskai vardarbībai vai arī tiek pakļauts netiešai vardarbībai:

- pakļauts fiziskai vardarbībai - bērns apzināti tiek fiziski ievainots;
- pakļauti netiešai vardarbībai, piemēram, bērns ir saindēts vai tiek dots kaut kas, kas var kaitēt bērnam;
- pakļauts Roxy Minhauzena sindromam (psiholoģisks traucējums, ko raksturo aprūpētāja uzmanība vērsta caur tiem, kas atrodas viņu aprūpē).

SEKSUĀLA VARDARBĪBA

- vecāki vai cita persona ir seksuāli vardarbīga, ja viņa izdara seksuālu darbību ar bērnu vai līdzdarbojas tajā;
- maldināšana, pierunāšana, pamudinājums, vilinājums, piespiešana vai piezīmes par jebkādu seksuāli nepārprotamu rīcību;
- iesaistīšanās seksuālā aktā ar bērnu - dzimumakts vai citas seksuālas attiecības ar bērnu;
- nepiemērota pieskaršanās/ļaunprātīga seksuāla pieskaršanās (uzmākšanās);
- bērna ekspluatīva izmantošana citās seksuālās darbībās vai pornogrāfiskās izrādēs un materiālos.

VECĀKU PIENĀKUMU NEPILDĪŠANA

Arī vecāku pienākumu nolaidīga pildīšana tiek uzskatīta par bērna apdraudējumu. Proti, nolaidīga uzvedība pret bērnu tiek definēta kā aprūpes trūkums vai vajadzību apmierināšana, kas rada kaitējumu vai var kaitēt bērna attīstībai. Nolaidība sastāv no četrām galvenajām sastāvdaļām:

FIZISKĀ NOLAIDĪBA

Vecāks nav izpildījis savu pienākumu nodrošināt bērna pamatvajadzības. Fiziska nolaidība var izpausties nepietiekamā pamatvajadzību nodrošināšanā dažādos veidos, kur nespēja attīstīties ir visnopietnākais iznākums. Tas ietver uzturu, apģērbu, higiēnu, mājokli/pajumti, veselības aprūpi, nespēju attīstīt bērnu.

NOLAIDĪBA BĒRNA DROŠĪBĀ UN APRŪPĒ

Vecāki nenodrošina bērnam pietiekamu aprūpi un tādējādi apdraud bērna drošību un labklājību. Tas attiecas uz apstākļiem, kad bērnam nav fizisku, kognitīvu vai emocionālu līdzekļu, lai sevi aizsargātu.

- Vecāks ir klāt, bet nespēj nodrošināt bērnam pienācīgu aprūpi un uzraudzību.
- Bērns tiek atstāts bez uzraudzības pārāk jaunā vecumā vai tad, kad tas ir ārpus viņa attīstības.
- Bērns tiek atstāts kopā ar kādu adekvātu personu, bet nepieņemami ilgu laiku.
- Bērns ir atstāts kopā ar personu, kas nav piemērota bērna aprūpei, vai ļaunprātīgu personu.
- Vecāki paziņo, ka vēlas atstāt savu bērnu vai atstāj bērnu uz visiem laikiem.
- Bērnam nav aprūpētāja vecāku nāves vai pazušanas dēļ.
- Bērns atrodas nedrošā vidē vai pat ir apdraudēts vecāku narkotisko vielu lietošanas dēļ.
- Bērnam ir atļauts vai tiek mudināts piedalīties nepiedienīgā vai nelikumīgā darbībā.

IZGLĪTĪBAS NOLAIDĪBA

- Vecāki nespēj nodrošināt bērna pamatvajadzības attiecībā uz skolu un izglītību.
- Skolas kavēšana, vecāku neiejaukšanās.
- Bērns vecāku vainas dēļ nav mācījies skolā vai kavējis mācības.

- Vecāki neiesāk ārstēt bērnu no diagnosticētajiem mācīšanās traucējumiem vai citām īpašām izglītības vajadzībām.
- Bērnam pastāvīgi netiek nodrošināti resursi, kas viņam nepieciešami.

EMOCIONĀLA NOLAIDĪBA

- Vecāki neveicina bērna emocionālo, sociālo un kognitīvo attīstību un nespēj bērnu disciplinēt.
- Vecāks atstāj novārtā bērna emocionālās vajadzības.
- Vecāki ignorē bērna kognitīvās attīstības veicināšanu.
- Vecāki atstāj novārtā bērna sociālās attīstības vajadzības.
- Vecāks nenosaka bērnam robežas un neizmanto piemērotu disciplīnas metodi.

BĒRNU DISCIPLINĒŠANA

Islandē bērnu audzināšanā **nav atļauts izmantot fizisku spēku** vai miesas sodus.

Sociālais dienests kā vardarbību ģimenē var konstatēt arī **bērna nepamatotu sodīšanu** vai **pamešanu novārtā**, izvērtējot to, cik lielā mērā tas iespējams attiecīgajā ģimenē, konstatējot kādas fiziskas vai psiholoģiskas pazīmes bērnam un visbeidzot, veicot padziļinātu pārbaudi par bērna ģimeni.

Problēmas bērnam var rasties gan mājas, gan ārpus mājas, gan skolas u.c. apstākļos, tāpēc vardarbības novēršana ģimenē ir ļoti svarīga. Bērni bieži arī izvairās izteikt savas bailes vai piedzīvoto vardarbību ģimenē citiem, tajā skaitā citiem ģimenes locekļiem.

BĒRNA AIZSARDZĪBA

Islandē pastāv obligāta ziņošanas sistēma, kurā sabiedrībai un profesionāļiem ir pienākums paziņot vietējai Bērnu aizsardzības komitejai, ja bērna labklājība ir kaut kādā veidā apdraudēta.

IEROBEŽOJUMI, KURI ATTIECAS UZ BĒRNIEM ISLANDĒ

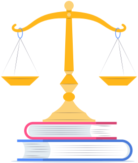

Islandes likumi paredz dažādus ierobežojumus bērniem. Šajās vadlīnijās nav uzskaitīti visi ierobežojumi, bet ir sniegts ieskats ierobežojumu veidos. Vecākiem pašiem ir jānoskaidro, vai bērns var piedalīties dažādos pasākumos, vai veikt kādas darbības, pirms to bērnam atļaut.

Bērns var būt krimināli atbildīgs no 15 gadu vecuma. Turklāt pastāv īpaši apsvērumi uz soda noteikšanu jauniešiem vecumā no 15 līdz 18 gadiem, proti, tiem nedrīkst piespriest smagāku sodu par brīvības atņemšanu uz astoņiem gadiem par nodarījumu, kas izdarīts vecumā no 15 līdz 18 gadiem.

Darba attiecībās bērnus, kas jaunāki par 13 gadiem, drīkst nodarbināt tikai kultūras un mākslas pasākumiem vai iesaistīt sporta un reklāmas pasākumiem, turklāt tikai ar darba drošības un veselības pārvaldes atļauju. **Bērnus vecumā no 13 līdz 14 gadiem** var nodarbināt vieglam darbam, ja vien šie darbi netiek uzskatīti par bīstamiem vai fiziski prasīgiem. **15 līdz 17 gadus jauniešiem** ir atļauts strādāt līdz 8 stundām dienā vai 40 stundām nedēļā ārpus skolas sezonas (skolas brīvlaikā). Bērnu un pusaudžu nakts darbs nav atļauts.

JACKPOT
777

Personas jaunākas par 18 gadiem **nedrīkst ienākt kazino**.

Stipru **alkoholisko dzērienu** pārdošana ikvienam, kas jaunāks par 20 gadiem, ir aizliegta.

Tabakas izstrādājumus aizliegts iegādāties personām, kas nav sasniegušas 18 gadu vecumu.

Katram bērnam ir jābūt ģimenes ārstam vai jābūt reģistrētam tuvākajā veselības dienestā. Bērnu vakcinācija nav obligāta, taču Islandē ir vēsturiski izveidots, ka vecāki pieņem bērnu vakcināciju kā tādu, tāpēc Islandes likumdošanā nav noteikts, ka tā ir obligāta.

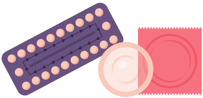

Nav ierobežojumu, kādā vecumā bērns var iegādāties kontracepcijas līdzekļus. Bērniem noteiktais legālais reproduktīvais vecums ir 15 gadi. Stājoties dzimumattiecībās ar jaunāku personu, tas var tikt uzskatīts par kriminālpārkāpumu.

ISLANDES BĒRNU TIESĪBU AIZSARDZĪBAS SISTĒMAS UZBŪVE

Islandes **Sociālo lietu ministrija** ir galvenā iestāde bērnu aizsardzības jautājumos, un tās pārraudzībā ir **Valsts bērnu aizsardzības aģentūra**, kas ir atbildīga par bērnu aizsardzības dienestu ikdienas pārvaldību. Bērnu aizsardzības pamatvienība Islandē ir **Bērnu aizsardzības komiteja**, kas ir atbildīga par bērnu aizsardzības pakalpojumiem vietējā līmenī.

1995. gadā tika izveidots viens bērnu aizsardzības reģions vismaz 1500 cilvēkiem. Tāpēc Islandē ir 77 pašvaldības, bet tikai 27 bērnu aizsardzības reģioni. Pēc jaunās sistēmas izveidošanas sāka veidot vienotu datu bāzi, kas palīdz gan atklāt, gan atrisināt problēmas bērnu aizsardzības jautājumos.

Pašvaldības padome ievēl bērnu aizsardzības komiteju. Mazāku iedzīvotāju pašvaldības sadarbojas ar citām pašvaldībām, izvēloties bērnu aizsardzības komiteju, kuras loma ir šāda:

1 **UZRAUDZĪBA** - bērnu aizsardzības komitejas izskata apstākļus, uzvedību un bērnu audzināšanas apstākļus un nekavējoties novērtē to cilvēku vajadzības, kuri, domājams, dzīvo nepieņemamos apstākļos, pret viņiem izturas slikti vai kuriem ir nopietnas sociālās problēmas.

2 **PASĀKUMI** - bērnu aizsardzības komitejas piemēro tādus bērnu aizsardzības pasākumus, kas tiek uzskatīti par vispiemērotākajiem viņu interešu un labklājības aizsardzībai.

3 **CITI UZDEVUMI** - bērnu aizsardzības komitejai, piemēram, ir jāpalīdz vecākiem pildīt savus aizgādības / aizbildnības pienākumus.

Bērnu aizsardzības jautājumos pusēm ir iespēja mutiski vai rakstiski, tostarp ar juridisko konsultantu, **izteikt savu viedokli par lietas būtību** un citiem ar procedūru saistītiem faktoriem, pirms bērnu aizsardzības komiteja pieņem savu lēmumu.

Valsts bērnu aizsardzības aģentūra ir atbildīga arī par **specializētu bērnu aizsardzības dienestu** darbību, proti, bērnu seksuālās izmantošanas gadījumu izmeklēšanas centru (tā saucamā "Drošā māja" vai "Bērnu māja") un bērnu un jauniešu ārstniecības iestādēm.

"BĒRNU MĀJA" BĒRNU SEKSUĀLĀS VARDARBĪBAS CENTRS:

Bērnu māja ir bērniem draudzīgs, starpdisciplinārs un daudzu dienestu centrs, kurā dažādi profesionāļi strādā zem viena jumta, izmeklējot bērnu seksuālās izmantošanas gadījumus. Bērnu mājas pamatkoncepcija ir novērst bērna pakļaušanu atkārtotām intervijām, ko veic daudzas aģentūras dažādās vietās. Pētījumi rāda, ka, tādas situācijas, bērnam var būt ļoti traumējoši vai radīt vēl smagākas sekas nekā pati ļaunprātīga izmantošana.

BĒRNU UN JAUNIEŠU ĀRSTNIECĪBAS IESTĀDES:

Eksistē deviņas ārstniecības iestādes bērniem ar uzvedības un emocionālām problēmām, likumpārkāpumiem (noziegumiem, noziedzību) un narkotiku lietošanu. Viena no šīm iestādēm ir Valsts pusaudžu diagnostikas centrs, kas nodrošina diagnozi un īslaicīgu ārstēšanu jauniešiem. Pamatojoties uz diagnozi, tiek pieņemts lēmums, vai jaunietis var atgriezties savā ģimenē vai viņam nepieciešama ilgstoša ārstēšana. Pārējās astoņas iekārtas nodrošina ilgstošu ārstēšanu. Parasti viņi atrodas mājsaimniecībā, kur profesionāļi dzīvo kopā ar ne vairāk kā sešiem bērniem. Šīs iekārtas ir zināmā mērā specializētas, lai apmierinātu dažāda veida problēmu vajadzības, ar kurām saskaras bērni. Tādējādi ir divas iestādes, kas specializējas narkotiku lietošanas ārstēšanā, viena noziedzīgu nodarījumu gadījumos un tā tālāk.

BĒRNA IZGLĪTOŠANA

Pirmsskolas izglītība bērniem nav obligāta.

Visiem bērniem vecumā **no 6 līdz 16 gadiem ir obligāta izglītība**, un tā ir bez maksas.

Pirmsskola ir pirmais izglītības līmenis, kuru bērni apmeklē no viena līdz sešu gadu vecumam. Pirmsskolas vecuma bērniem **par izglītību ir jāmaksā**, taču tie lielā mērā tiek subsidēti.

Obligātā izglītība seko pirmsskolas izglītībai. Obligātā izglītība ir **bezmaksas** un obligāta bērniem vecumā no sešiem līdz 16 gadiem. Mācības mājās nav risinājums.

Vidējā izglītība ir trešais līmenis. Tas ir pieejams ikvienam, kurš ir pabeidzis obligāto izglītību, un to lielākoties skolēni pabeidz vecumā no 16 līdz 20 gadiem. **Vidusskolas līmenis ir bezmaksas**, izņemot vienu privāto skolu.

Ceturtais līmenis ir izglītība universitātē, citādi pazīstama kā augstākā izglītība. Lai pieteiktos universitātei, studentam vispirms ir jāiegūst vidējā izglītība. Lielākoties Islandes universitātēm ir jāpieņem visi studenti ar vidējo izglītību. **Islandes publiskās universitātes ir bez maksas**; vienīgās ar augstāko izglītību saistītās izmaksas ir reģistrācijas maksa.

Par bērnu **ēdināšanu** skolā ir **jāmaksā vecākiem**.

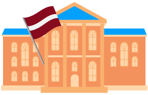

Īslandē darbojas Reikjavīkas Latviešu skola, kas savu darbību uzsāka 2014. gada februārī.[1]

[1] https://latviesuskolina.wordpress.com/

JA ESAT NONĀCIS ISLANDES KOMPETENTO IESTĀŽU REDZESLOKĀ SAISTĪBĀ AR BĒRNU APRŪPES JAUTĀJUMIEM

Ģimenei nonākot kompetento iestāžu redzeslokā **ir svarīgi sadarboties ar sociālo dienestu pārstāvjiem**, kuri vēlas palīdzēt ģimenei un bērnam, uzklausot viņu bažas par bērnu, un ieteikumus konkrētās problēmas risināšanai.

Īpaši svarīgi ir **saprast - ko tieši kompetentie dienesti vēlas, kā arī pilnībā saprast jebkādu dokumentu saturu, kurus nepieciešams parakstīt**. Ja valodas zināšanas nav pietiekamas, nekavējoties jāziņo sociālajam darbiniekam par nepieciešamību izmantot tulka palīdzību. Nedrīkst parakstīt dokumentus, kuru saturs nav saprotams. Jālūdz iespēja konsultēties ar juristu pirms dokumenta parakstīšanas.

Gadījumā, ja persona nonāk sociālo dienestu redzeslokā, **uzbrukums nav labākā aizsardzības forma** – nesadarbošanās un sociālo darbinieku apvainošana var radīt iespaidu, ka persona nerīkojas adekvāti, nespēj rādīt labu saskarsmes paraugu bērnam, kā arī var radīt aizdomas par agresiju ģimenē, kas var tikai veicināt sociālo dienestu pieņemt lēmumu bērnu no ģimenes izņemt.

Ja personai ir ieteikts apmeklēt atbalsta **grupas vecākiem, no vardarbības cietušajām sievietēm vai dusmu savaldīšanas kursus**, ieteicam iesaistīties un mēģināt iegūt maksimālo, ko no šādiem kursiem var apgūt, lai uzlabotu savas ģimenes situāciju. Nesadarbošanās un ieteikumu ignorēšana var radīt tikai negatīvu iespaidu.

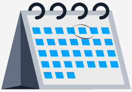

Ieteikums ir apmeklēt visas sarunātās sanāksmes par bērna aprūpi, būt punktuāliem, informēt iepriekš, ja kādu iemeslu dēļ nav iespējams ierasties.

Ja persona nonāk sociālo dienestu redzeslokā, un šajā brīdī kopā ar bērnu atgriezīsies Latvijā, **Islandes vietējā pašvaldība vai sociālais dienests var ziņot par to Latvijas kompetentajām iestādēm**, tostarp Tieslietu ministrijai, kuras iesaistīsies, lai pārliecinātos, vai bērni ir drošībā, un var lūgt veikt pārbaudes ģimenē Latvijā.

JA BĒRNS IZŅEMTS NO ĢIMENES VAI UZSĀKTA TIESVEDĪBA PAR BĒRNA APRŪPES JAUTĀJUMIEM

VĒSTNIECĪBA

Jāinformē Latvijas vēstniecība Norvēģijas Karalistē (**embassy.norway@mfa.gov.lv**; darba laikā tālrunis: **(+47) 22 542 280**; konsulārā nodaļa: **(+47) 22 542 285)**, jo tā strādā arī ar Latvijas valstspiederīgajiem Islandē, kā arī Latvijas Tieslietu ministrija (**pasts@tm.gov.lv**) par ierosināto tiesvedību; jānorāda savi un bērna dati, kā arī sociālā darbinieka un advokāta kontaktis. **Jāmeklē juridiskā palīdzība pēc iespējas agrīnā lietas stadijā**.

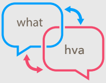

Ja svešvalodas zināšanas nav pietiekošas, **jāinformē** sociālais darbinieks, ka **ir nepieciešams tulks**.

Jāapsver iespēja **lūgt tiesu nodot lietas izskatīšanu Latvijas kompetentajām iestādēm** pēc iespējas agrākā tiesvedības stadijā.

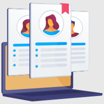

Jānosauc sociālajam darbiniekam vairākus ģimenes locekļus vai citas piemērotas personas no draugu vides, kuri varētu uzņemties rūpes par bērnu, ja tiks nolemts, ka bērnu pagaidām nevar nodot atpakaļ vecāku aprūpē. Jānosauc un precīzi jāuzraksta šo personu vārdi, uzvārdi, dzīvesvietas adreses un tālruņa numuri.

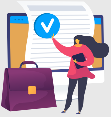

Islandes likums **paredz iespēju saņemt arī valsts nodrošināto juridisko palīdzību** (shēmu skatīt pielikumā)[2]. Turklāt Bērnu aizsardzības komitejai jāpiešķir naudas līdzekļi vecākiem un bērnam, kas ir lietas dalībnieks, lai samaksātu par juridisko konsultāciju vai pārsūdzībām, ņemot vērā vecāku finansiālo stāvokli, lietas būtību un apjomu

[2] Informācija par juridisko palīdzību Islandē: https://www.government.is/topics/law-and-order/legal-aid-in-iceland-basic-information/.

TIESLIETU MINISTRIJA VAR PALĪDZĒT: kad informācija par ģimenes lietu nonākusi tās redzeslokā, ministrija var pieprasīt informāciju no iestādēm Latvijā par vecāku pagātni, apzinot bērna radiniekus, kuri varētu uzņemties rūpes par bērnu, lūgt bāriņtiesai veikt šo personu izvērtējumu aizbildņa statusam un minētos dokumentus nosūtīt ārvalsts iestādēm.

Detalizētāka informācija par Tieslietu ministrijas un citu Latvijas kompetento iestāžu kompetenci situācijās, kad no Latvijas valstspiederīgo ģimenes ārvalstī izņemts bērns, vai, kad tiek saņemta informācija, ka bērnam nodrošināta ārpusģimenes aprūpe ārvalstī, pieejama *Starpinstitucionālās sadarbības vienošanās par Latvijas valstspiederīgo bērnu tiesību aizsardzību ārvalstīs* https://www.tm.gov.lv/lv/informacija-par-bernu-tiesibu-aizsardzibu-arvalstis.

ISLANDES NORMATĪVIE AKTI BĒRNU TIESĪBU AIZSARDZĪBAS JOMĀ[3]

Galvenie likumi, kas ir piemērojami bērnu tiesību aizsardzības jomā, ir:

- Bērnu aizsardzības likums[4];
- Sociālo pakalpojumu likums[5];
- Likums par sociālo palīdzību[6];
- Likums par grūtniecības un dzemdību atvaļinājumu un bērna kopšanas atvaļinājumu[7].

---

[3] Informācija par Islandes likumiem angļu valodā ir pieejama: https://www.government.is/publications/legislation/.

[4] Likuma teksts angļu valodā pieejams: https://www.government.is/library/04-legislation/Child%20Protection%20Act%20as%20amended%20jan2018.pdf.

[5] Likuma teksts angļu valodā pieejams: https://www.government.is/media/velferdarraduneyti-media/media/acrobat-enskar_sidur/The-Municipalities-Social-Services-Act-No-40-1991-with-subsequent-amendments.pdf.

[6] Likuma teksts angļu valodā pieejams: https://www.government.is/library/04-Legislation/Social%20Assistance%20Act%20No%2099%202007%20as%20amended%202018.pdf.

[7] Likuma teksts angļu valodā pieejams: https://www.government.is/media/velferdarraduneyti-media/media/acrobat-enskar_sidur/Act-on-maternity-paternity-leave-95-2000-with-subsequent-amendments.pdf

NODERĪGA INFORMĀCIJA UN KONTAKTI

Ja ir aizdomas par cietsirdīgu izturēšanos pret bērniem jāziņo:

☎ **4 11 11 11** vai **112**;

✉ **barnavernd@reykjavik.is**;

🌐 https://reykjavik.is/report-child-protections-services-zgloszenia-do-urzedu-ds-ochrony-dzieci

🌐 https://www.112.is/en

Bērnu uzticības tālrunis:

☎ RedCross, Hjalparsimi RKI – **1717**

Informācija par pašvaldību sociālajiem dienestiem:

🌐 https://reykjavik.is/node/9760

Tiesībsarga (ombudsmena) birojs "Althingi Ombudsman":

🌐 https://www.umbodsmadur.is/en

Bērnu Tiesībsarga (ombudsmenta) birojs:

🌐 https://www.barn.is/english/

Palīdzību vardarbības ģimenē gadījuma var meklēt:

https://reykjavik.is/en/help-victims-violence

https://www.112.is/en/abuse-in-close-relationships

Nacionāla palīdzības līnija sievietēm:

☎ **552-1500**

🌐 https://www.kvennaradgjofin.is/english.html

🌐 https://womeniniceland.is/en/we-are-w-o-m-e-n/

🌐 https://www.kvennaathvarf.is/about-the-shelter/?lang=en

Islandes Cilvēktiesību centrs:

🌐 https://www.humanrights.is/en

Multikulturālais un informācijas centrs (informācija pieejama arī latviešu valodā):

🌐 https://www.mcc.is/lv/

Sociālās apdrošināšanas administrācija:

🌐 https://www.tr.is/en

Valsts bērnu aizsardzības aģentūras mājaslapa:

🌐 https://www.bvs.is/english/about-us/

Juridiskās palīdzības sniedzēja (advokāta) meklēšanas rīks:

🌐 https://www.helplinelaw.com/lawyers/iceland

🌐 https://lmfi.is/logmannalisti

Šim materiālam ir tikai rekomendējošs raksturs.
Informāciju 2021. gada 1. augustā apkopoja Tieslietu ministrija.
Lūdzam informēt Tieslietu ministriju par būtisku informāciju vai izmaiņām, kas būtu jāiekļauj materiālā, nosūtot e-pastu uz pasts@tm.gov.lv ar norādi: vadlīnijas vecākiem.